

UNIVERSITAT DE LLEIDA
FACULTAT DE DRET I ECONOMIA
CURS ACADÈMIC 2008 - 2009

ENSENYAMENT: LLICENCIATURA EN DRET

PLA D'ESTUDIS: 1992

ASSIGNATURA: PROTECCIÓ INTERNACIONAL DELS DRETS HUMANS (Codi 3092)

PROFESSOR/A: Dr. ALBERT GALINSOGA JORDÀ

CURS: 4t
QUADRIMESTRE: 2n

CRÈDITS: 4,5

TIPUS: OPTATIVA

1. OBJECTIUS

Introduir als alumnes al complex entramat d'instruments jurídics internacionals (universals i regionals), que componen el sector de la protecció dels drets humans, així com al seu origen, sentit, estructura i funcions. Es posa especial èmfasi en els mecanismes d'aplicació i les jurisdiccions internacionals.

2. CONTINGUTS O METODOLOGIA

Classes teòriques. Recensions i comentaris de textos i de casos (llibres, articles i pàgines web). Elaboració i presentació de ponències. Debats sobre temes d'actualitat relacionats amb la matèria. Controls de coneixements (avaluació continuada).

3. PROGRAMA

I. INTRODUCCIÓ.

Tema 1. - **Origen i evolució dels Drets Humans en la Societat Internacional.** Evolució històrica: l'estatut jurídic dels estrangers i dels seus bens .- El Dret Internacional Humanitari .- La internacionalització dels Drets Humans.- El Pacte de la Societat de Nacions.- La Carta de les Nacions Unides.

Tema 2. - **El Dret Internacional dels Drets Humans com branca específica del Dret Internacional Públic.** Noció i característiques; la seva autonomia.- El sistema de fonts del Dret Internacional dels Drets Humans.- Importància dels principis generals.

Tema 3. - **El objecte del Dret Internacional dels Drets Humans.** La noció de estàndard mínim internacional.- Classificació dels Drets Humans: la distinció entre drets civils i polítics i drets econòmics, socials i culturals.- La incorporació de nous drets: especial referència al dret a la lliure determinació, el dret al desenvolupament i el dret al medi ambient.

Tema 4. - **La protecció internacional dels Drets Humans.** Distinció entre promoció i protecció internacional dels Drets Humans.- Caràcters generals dels instruments internacionals de protecció dels Drets Humans.- Els Instruments d'àmbit universal: el sistema de les Nacions Unides.- Instruments internacionals d'àmbit regional.

Tema 5. - **La responsabilitat internacional per la violació dels Drets Humans.** La protecció internacional dels Drets Humans al Dret Internacional clàssic: la protecció diplomàtica i la noció de estàndard mínim.- El concepte de les obligacions *erga omnes*, les normes de *ius cogens*.- Els crims més greus per a la Comunitat Internacional en el seu conjunt.

Tema 6.- **La responsabilitat individual.** Els principals crims internacionals d'agressió: genocidi, crims de guerra i crims contra la Humanitat.- Els tribunals penals internacionals: Antecedents. Els Tribunals *ad hoc*: Nüremberg, Tokio, Ex Iugoslàvia, Rwanda. D'altres tribunals regulats pel Dret Internacional. La Cort Penal Internacional.

Tema 7. - **La aplicació del Dret Internacional dels Drets Humans i l'Ordenament Jurídic intern dels Estats.**- La aplicació espontània de les normes internacionals sobre Drets Humans. La doctrina de l'efecte directe dels Drets Fonamentals. La aplicació forçosa de les normes internacionals sobre Drets Humans: les sancions institucionalitzades per violació de les normes relatives als Drets Humans.

II. EL SISTEMA DE NACIONS UNIDES.

Tema 8. - **Les Nacions Unides i Els Drets Humans.** La Carta de Les Nacions Unides i els drets humans: Preàmbul, Propòsits i disposicions pertinents. Òrgans competents.- La Declaració Universal dels Drets Humans.

Tema 9. - **El Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i els seus Protocols.** Idees generals.- Contingut: Els drets protegits.- El Comitè de Drets Humans: composició, competències i funcionament.- Mecanismes de garantia de caràcter obligatori: el sistema de informes.- Mecanismes de garantia de caràcter opcional. Les comunicacions interestatals i les comunicacions individuals.

Tema 10. - **El Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals.** Idees generals.- Contingut: Els drets protegits.- El mecanisme de garantia previst: el sistema de informes.

Tema 11. - **La prevenció i sanció del delict de genocidi.** La noció de genocidi.- Tipificació internacional.- La Convenció per a la Prevenció i Sanció del Delict de Genocidi.- Mecanismes de garantia.

Tema 12. - **La eliminació de totes les formes de discriminació racial.** La noció de discriminació racial.- La Convenció per a la Eliminació de la Discriminació Racial.- El Comitè per a la Eliminació de la Discriminació Racial: composició, competències i funcionament.- Mecanismes de garantia.- El *apartheid*: notes específiques.- La Convenció Internacional sobre la Repressió i el Càstig del Crim del *Apartheid* i els seus mecanismes de garantia.

Tema 13. - **La protecció del individu contra la tortura i altres tipus tractes inhumans o degradants.** La noció de tortura -. Distinció dels tractes o penes cruels, inhumans o degradants. La Convenció contra la Tortura .- El Comitè contra la Tortura: composició, competències i funcionament.- Mecanismes de garantia, - La protecció del individu contra la esclavitud i pràctiques anàlogues.

Tema 14. - **La protecció de grups humans especialment desprotegits.** Nocions prèvies.- La protecció de la dona.- Els drets del nen.- La protecció dels treballadors immigrants i les seves famílies. Els refugiats i la situació de apàtrida.

Tema 15. - **Mecanismes institucionals de garantia dels Drets Humans.** La intervenció de la Assemblea General.- El Consell Econòmic i Social: Les Resolucions 1235 (XLII) i 1503 (XLVIII). - La Comissió de Drets Humans.- La Subcomissió per a la Prevenció de la Discriminació i Protecció de Les Minories.

III. EL SISTEMA EUROPEU.

Tema 16. - **La protecció dels Drets Humans a l' àmbit europeu.** Idees generals. Activitats del Consell de Europa en ordre a la promoció dels Drets Humans: les realitzacions convencionals.

Tema 17. - **El Conveni Europeu para la Salvaguarda dels Drets Humans i Les Llibertats Fonamentals i els seus Protocols.** Idees generals.- El contingut dels drets reconeguts en el Conveni Europeu: evolució i perspectives.- Especial referència a l'evolució de la jurisprudència.

Tema 18. - **El sistema institucional del Conveni Europeu.** Els òrgans originaris: la Comissió Europea de Drets Humans i el Tribunal Europeu de Drets Humans.- El Comitè de Ministres i el Secretari General del Consell de Europa.- El Protocol número 11 i el nou Tribunal. Procediment.- Els efectes de Les sentències del Tribunal Europeu de Drets Humans.

Tema 19. - **La Carta Social Europea.** Idees generals.- Contingut dels drets reconeguts en la Carta Social Europea.- El mecanisme de garantia: el sistema de informes.

Tema 20. - **Convenis de protecció dels Drets Humans de caràcter específic adoptats en el si del Consell de Europa.** El Conveni Europeu para la protecció de Les Persones respecte del Tractament Automatitzat de Dades de Caràcter Personal: contingut i sistema de garantia.- El Conveni Europeu para la Prevenció de la Tortura i de Les Penes o Tractes inhumans o degradants.- contingut i sistema de garantia.- La protecció dels drets de les minories nacionals a Europa.

IV. EL SISTEMA AMERICÀ.

Tema 21. - **La protecció dels Drets Humans a l' àmbit americà.** Origen i evolució. El Sistema Interamericà dels Drets Humans.- La Convenció Americana dels Drets Humans: comparació amb el Conveni Europeu.

Tema 22. - **La Convenció Americana dels Drets Humans: la Cort Interamericana.** Els drets reconeguts.- La Comissió Interamericana dels Drets Humans i les seves competències.- Procediment de garantia previst en la Convenció Americana dels Drets Humans.- La jurisprudència de la Cort. Especial referència a la competència consultiva de la Cort.

V. EL SISTEMA AFRICÀ.

Tema 23. - **La protecció dels Drets Humans a l' àmbit africà.** Orígens i evolució. La Carta Africana dels Drets del Home i dels Pobles: comparació amb el Conveni Europeu per a la Salvaguarda dels Drets Humans i Les Llibertats Fonamentals i la Convenció Americana dels Drets Humans.

Tema 24. - **La Carta Africana dels Drets del Home i dels Pobles: contingut i procediment de garantia previstos.** Els drets reconeguts.- La Comissió Africana dels Drets del Home i dels Pobles.- Procediments de garantia previstos.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Fonts de Coneixement:

- Textos normatius.
- Jurisprudència.
- Manuals, obres col·lectives i monografies.
- Articles en revistes especialitzades.
- Documents de les Organitzacions internacionals.

5. BIBLIOGRAFIA

A) Obres generals.

- CARRILLO SALCEDO, Juan Antonio: *El Convenio Europeo de Derechos Humanos*, ed. Tecnos, 2003.

- CARRILLO SALCEDO, Juan Antonio: *Dignidad frente a la barbarie. La Declaración Universal de los Derechos Humanos, Cincuenta años después*. Consejo General del Poder Judicial, 2000.
- DÍEZ DE VELASCO, Manuel: *Instituciones de Derecho Internacional Público*, ed. tecnos, Madrid, 2001.
- PASTOR RIDRUEJO, José Antonio: *Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales*, ed. tecnos, Madrid, 2002.
- TRUYOL Y SERRA, Antonio: *La Sociedad Internacional*, ed Alianza, Madrid, 1993.

B) Textos

- SÁNCHEZ RODRÍGUEZ,- Luis Ignacio i GONZÁLEZ VEGA,- Javier, *Derechos Humanos. Textos Internacionales*. 4ª Ed., Tecnos, Madrid, 2001.

C) Llibres monogràfics.

- FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, Pablo, *Obligaciones de los Estados en el marco del Convenio Europeo de Derechos Humanos*, ed. Ministerio de Justicia, 1987.

C) Publicacions periòdiques.

- Anuario de Derecho Internacional.
- American Journal of International Law.
- Annuaire français de droit international.
- British Yearbook of International Law.
- Comunità internazionale.
- Revista Española de Derecho Internacional.
- Recueil des Cours de l'Académie de La Haie.
- Revue générale de droit international public.
- Revue critique de droit international.
- Le Monde Diplomatique.
- International and Comparative Law Quarterly.
- Journal du droit international.

6. AVALUACIÓ

- Avaluació continuada:
 - Assistència i participació a classe.
 - Presentació de ponències sobre temes i casos.
 - Control de coneixements.
- Avaluació per examen final: superació de la prova establerta a aquest efecte.